

Saksnr 20/02976

23/2-2023

Høringsuttalelser kommunedelplan kulturminner og kulturmiljøer

Henviser til brev fra Nittedal kommune, angående sefrak registrerte bygninger.

Kommentar angående sefrak registrert hovedbygning på Lønsvoll gård.

Gnr/bnr nr: 27/5. Bygnings nr: 151091954. Sefrak id: 02330004080

Ut ifra informasjon fra bygdebok for Nittedal og Hakadal. Gårdshistorie for Nittedal.

Den gamle hovedbygning fra før 1842 og senere tilbygg eksiterer ikke mere. Det er ikke noe igjen av den opprinnelige innredning og ytre. Hovedbygning var av laftet tømmer.

Hovedbygning på bilde fra 1955 er ikke et laftet tømmerhus. Den har også to etasjer og er mye større enn beskrivelsen fra boken.

Min farfar Arne hegna og bestemor Else Marie hegna, kjøpte gården i 1963. De ombygde hovedbygningen helt i 1965 for 2 gang. Slik man ser på bilde fra 1965. Videre er huset påbygd flere ganger siden.

Jeg vil at denne bygning kommer ut av sefrak registeret. Da jeg anser hovedbygningen som oppført etter 1900. Det er ingen spor etter det opprinnelige laftede hovedhuset fra ca. 1842 eller før.

Vedlegg 1: mappe med kopier fra bygdebok for Nittedal og Hakadal. Gårdshistorie for Nittedal

Thomas Hegna

Lønsvoll gård

1480 Slattum

HYGDEBOK FOR
NITTEDAL
OG
HAKADAL

1. BIND

GARDSESTORIE
FOR NITTEDAL

BYGDEBOK FOR

NITTEDAL OG HAKADAL

I. NITTEDAL

GARDSHISTORIE

Av

BIRGER KIRKEBY

UTGITT AV NITTEDAL KOMMUNE 1965

FLISA BOKTRYKKERI

INNHold

Forkortelser	6
Forord	7
Fra gard til boligfelt	9
Grannelaget Bøler-Holum	12
Bøler	16
Holum	30
Grannelaget Skyset-Hauger-Rud	42
Skyset	46
Ås	62
Li	81
Markerud	91
Slattum	103
Hauger	133
Grannelag fra Rud til Rotnes	147
Rud	152
Kjul	175
Skøyen	197
Mo	233
Bjertnes	257
Rotnes	290
Grannelag fra Nordby-Rus til Gaustad	308
Nordby	310
Rus	324
Ask	337
Østby	349
Haug	357
Holter	389
Gaustad	405
Grannelag	419
Glosli	425
Dal	437
Lønshval	502
Løken	514
Nittedal prestegard (Omsi)	524
Glømmi	541
Hauger	553
Ramstad	564
Aros	588
Nesgutu	595
Holm	609
Folketallet 1711—1875	631
De som utvandret til Amerika	636

FORORD

Opptakten til et bygdebokverk for Nittedal og Hakadal ble gjort ved at Nittedal kommune oppnevnte ei bygdeboknemnd, som fikk Birger Kirkeby til å ta på seg arbeidet. Han begynte i september 1952 med å samle inn muntlig tradisjon i bygda. Medlemmene i bygdeboknemnda er Hans Gunleiksrud (formann), Hans Ruus, Eirik Sekkelsten og Egil C. Aabel. Den siste avløste Hans Evensen i 1964.

Fra 1953 til 1957 ble det samlet inn materiale i arkivene, samtidig som det gardshistoriske stoffet ble utformet. Manuskriptet ble deretter liggende i flere år, og det ble nødvendig å arbeide det om og føre stoffet å jour da arbeidet skulle avsluttes i 1963-64. Hele manuskriptet kunne ikke skrives om. Boka kan derfor være noe ujevn.

Dette bindet av bygdeboka inneholder gards- og husmannshistorie for Nittedal sokn. For de større bruka er denne ført fram til i dag. For flere mindre bruk stopper framstillingen noe før. Så langt det har vært mulig, er slektshistoria bygd inn i gards- og husmannshistoria. De som mener at deres bruk og slekt har fått for liten omtale, kan sende fyldige opplysninger til Birger Kirkeby, Lørenskog. Opplysningene kan så bli tatt inn i neste bind.

Gardene er i dette verket behandlet i den rekkefølgen de forekommer i matrikkelen. Utskilte bruk og husmannsplasser er omtalt under det gardsnummeret de tilhører. For hver gard er det et avsnitt om brukere og et om eiere. I gammel tid var det nemlig slik at de fleste bøndene var leilendinger. Eierhistoria er ført fram til den tid da brukeren kjøpte garden og ble sjøleier. Deretter faller eierhistoria sammen med brukerhistoria.

I skrivemåten av gardsnavn har en fulgt Norges Matrikel, trykt i 1904 (med unntak av at aa skrives å).

Når et slektnavn er avledet av et gardnavn, blir det som slektnavn skrevet slik som vedkommende slekt skriver det. Fornavn er normalisert for eldre tider, men for den nyeste tid er de skrevet slik som vedkommende skriver det. Navn i avsnittet om tomter og parseller er stort sett skrevet som i grunnboka.

Hver gard hadde i eldre tid en bestemt samhörighet med grend og grannelag. En avgrenset samling gardar utgjorde et grannelag med sine fellestrekk, og alle grannelag i bygda blir behandlet i egne avsnitt. Deretter følger historien til de enkelte gardene i grannelaget.

Forfatteren vil benytte anledningen til å takke alle medlemmene i bygdeboknemnda for godt og tillitsfullt samarbeid. En særleg takk går til Hans Gunleiksrud og Hans Evensen for verdifull hjelp under hele arbeidet. En varm takk rettes også til Knut Frøyset for all hjelpsomhet.

Lørenskog i november 1965

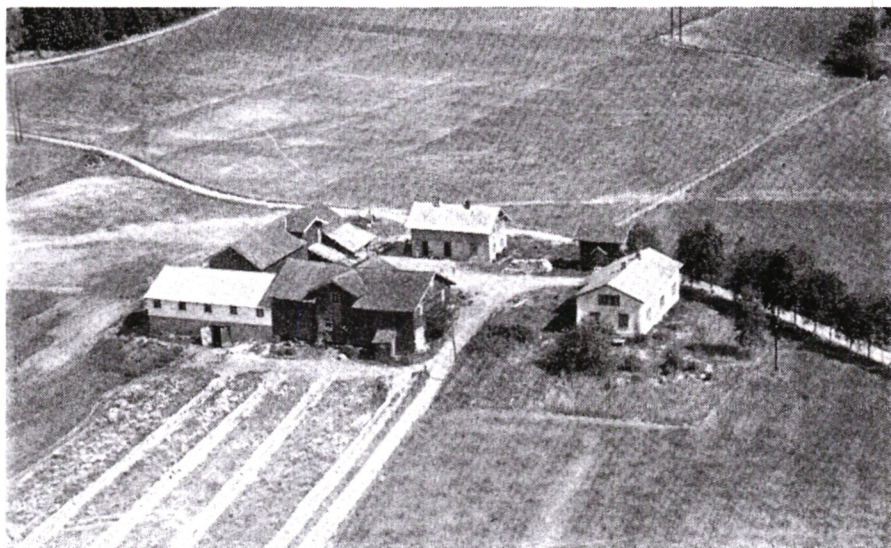
Birger Kirkeby.

LØNSHVAL

— hette Læmshváll

i gammalnorsk tid (tidsrommet ca. 1050–1350), men siste ledd av navnet ble i dansketida forvansket til vold. Gamle bygdefolk sier ennå Lønsvæl, med æ og tjukk l i siste ledd, og det viser at den gamle uttalen har levd til våre dager på tross av den store ærbødighet folk flest viser mot tradisjonsbunden (dvs. dansk) skriftform. Hvis siste ledd opprinnelig var voll (dansk vold), ville gamle folk ha sagt Lønsvøll, men det har aldri forekommet.

Siste leddet (-hváll) betegner isolert, helst rundaktig høyde – og det passer godt på terrenget her. Første ledd i gardsnavnet ser ut til å være det gamle bygdenavnet Læmr, som omfattet det nåværende Gjerdrum herred og Holter sokn av Nannestad. Det er vanskelig å

Hovedbruket på Lønshval, gnr. 27, bnr. 5, i 1955.

forstå at garden har hatt en spesiell tilknytning til denne bygda. Læmr kan være et navn sammensatt med heimr, og formelt kan første ledd være lær, som betydde mild, varm (om vær). Den eldste form for gardsnavnet kan derfor godt ha vært Læheimshváll, som alt i vikingtida må ha blitt til Læmshváll. Overgangen fra ns til ns er en ganske vanlig lydutvikling, og uttalen ble dermed Lønsvæl. Slekta navnet som er avledet av gardsnavnet, skrives etter dansk skrifttradisjon: Lønsvold, men om sjølve garden bruker vi skrivemåten Lønshval.

Garden ligger på sand- og leirgrunn i vekslende lende om lag 170 meter over havet. Den grenser i vest langs en bekk (Rygga) mot Dal, i sør mot Løken og i øst til Skedsmo langs bygdegrensen, som følger Ringnesbekken. I nord støter innmarka mot egen skog, som strekker seg nordover mot Gjerdrum almenning mellom Dalsskogen i vest og Skedsmo skog i øst. Kartet fra 1818 viser at den gamle *vegen* gikk over Østigarn Dal og over Rygga nordøst for denne garden, over Lønshval og ned til Husebystua i Skedsmo. Derfra gikk det en veg over Løken tilbake til Dal.

Lønshval ble trolig ryddet i slutten av eldre jernalder. Ettersvartedauen (i 1350) lå den øde til et godt stykke ut på 1600-tallet. Ennå 1625 blir garden betegnet som «skog», og det viser at det knapt var bofaste folk her da. Skriveren som førte gardsnavnet inn i stiftsjordeboka det året og året før, støttet seg tydelig på eldre kilder, for han skreiv Lemsholl (i 1624) og Lesuald (1625). Det er former som viser direkte tilbake på de gammalnorske. Hóll er sideform til hváll, og har samme betydning.

Lønshval var udelt til 1859. Den nye eieren, Steffen Strøm fra Ris i Skedsmo, solgte da fra det gamle hovedbølet (som seinere fikk bnr. 5) sammen med noe skog. Skylda var 2 dlr. 2 ort 19 sk. Samme året skylddelte han fra et skogstykke (bnr. 4) med skyld 4 ort 6 sk. og året etter bruket Enga (bnr. 2) med skyld 2 ort 19 sk. Enga ble seinere kalt Bakken (Lønshvalbakken). Det kan komme av at den første brukeren hette Bakken. (Han hadde eid Bakken under Dal før.) Men sjølve beliggenheten ved bakken sørvest på eiendommen kan også ha vært årsak til navnebyttet. Enga var sikkert ei gammel slåtteng til garden – og kom i 1947 igjen under hovedbølet. I 1862 solgte Steffen Strøm bruket Lønshvalsletta (bnr. 3) med resten av jorda og noe skog til sønnen Peder (skyld 4 ort). Den skogparten Steffen ble sittende igjen med, var siste rest av den samlede eiendommen han

hadde kjøpt, og denne skogen fikk derfor seinere bnr. 1. Den gamle skylda var 1 dlr. 1 ort.

Av gamle hus kan vi nevne hovedbygningen på bnr. 5. Den kan følges tilbake til 1842 og hadde da bare stue og kjøkken foruten et tilbygg med et værelse og gang på nordsida. Tilbygget var satt opp av David Eriksen (br. 1785–vel 1830), men den øvrige delen var eldre. Bygningen var den samme i 1866, men er seinere ombygd og påbygd atskillig, så nå er det ikke noe igjen av den opprinnelige innreising og det opprinnelige ytre.

Innmarka har alltid vært klart skilt fra grannegardene og mellom de enkelte bruka på garden. Skogen var opprinnelig stor og god og gav tilstrekkelig havn, så seter har det derfor ikke vært til Lønshval. Garden har av og til vært oppe i stridigheter om delet mellom Nittedal og Gjerdrum almenning. Men det syns likevel å ha ligget forholdsvis fast, og har fra gammalt dannet både dele mellom gardsskogen og almenningen og mellom Nittedal og Gjerdrum.

Eiere

Den gamle bispejordeboka (Røde bok) opplyser at i 1393 eide Nittedal og Skedsmo prestebol hver et spann smør i Lønshval og Ulvin prebende i Oslo domkirke to spann. Disse partene var helst kommet fra bondeiere. Det var oftest bønder som gav gardparter til bygdeprestene. Fire spann smør svarte til 9 øyresbol, men dette behøver ikke å ha vært hele garden. Det kan enda ha vært parter i den som var i bondeie da garden ble liggende øde. Men etter den lange ødetida må de eventuelle private eierpartene ha gått tapt. Helt øde har nok garden ikke ligget, iallfall ikke i den siste tida før det kom folk her igjen. Arealet ble sikkert utnyttet til havn av andre gardar, kanskje hadde de seter her også. Tidlig på 1600-tallet begynte dessuten skogen å bli av noen betydning, og oppgangssager var det like i nærheten. I 1624 treffer vi garden igjen i jordebøkene. Den som brukte garden som underbruk, seter – eller hva det kunne være, måtte da gi et lam i årlig landskyld av «Lemsholl en skou,» som det heter. Det var Skedsmo prestebol som fikk denne landskylda. Lønshval var altså en av de mange gardene som Skedsmo-presten, som også var prest i Nittedal, hadde inntektene av. I den første stiftsjordeboka etter svartedauen, den fra 1575, er garden ikke nevnt.

Ulvin prebende eide i 1393 like mye som de to prestene til sammen. Likevel hører vi ikke mer til denne parten. Det har sin naturlige for-

klaring. Gjennom vel 200 år var det sikkert ingen landskyld å få av garden. Til å begynne med var nok eiendommen ført opp i regnskapene med opplysninger om at garden lå øde og at det ingen landskyld var å få. Til slutt ble den helt sløyfet, og da det igjen kunne bli krevd litt landskyld av garden som underbruk, var det ingen inne i Oslo som passet på eller visste om det. Det var mye lettere for presten i bygda å følge med i slikt. Det gjorde han da også, og sikret seg hele garden. Den var så kirkegods til Kirkedepartementet solgte den i 1857 for 7045 dlr. til Steffen Pedersen Strøm på Ris i Skedsmo.

Skyld og skatt

Lønshval skattet som rydningsplass (åttendedelsgard) 1617 og seinere. Skylda var i 1624 1 lam, i 1644 1 «ung sau», i 1661 1 riksdaler, seinere 4 lpd. tunge. Før svartedauen var garden trolig halvgard på noe over 9 øyresbol. I 1666 ble skylda foreslått omgjort fra 1 daler til 4 lpd. tunge (gjennomført først etter 1692). 1722: Garden fikk matr.nr. 170. 1819: Middels god gard, men skylda bare 4 lpd. Takst 2384 dlr. 1838: Ny skyld 5 dlr. 4 ort 20 sk. Nytt matr.nr. 143. 1865: 201 mål åker og dyrket eng, fordelt med 112 mål på bnr. 5, 52 mål på bnr. 2 og 37 mål på bnr. 3. I alt 140 mål inngjerdet havn, derav 80 mål på bnr. 5 og 50 mål på bnr. 2. 1886: Gardsnr. 27. Ny skyld 13,27 skyldmark.

Brukere

Den første vi hører brukte Lønshval etter svartedauen, er Ola, som satt her som husmann i 1645. Det kan bety at garden fortsatt var underbruk under en annen gard, men helst var det en skatteteknisk betegnelse. Akkurat som en fullbonde bodde på en fullgard og gav full skatt, så bodde en husmann eller rydningsmann på en rydningsplass og betalte åttendels skatt. Og rydningsplass var garden ved disse tider, og det vil igjen si at gjenryddinga ikke var fullført da. En annen sak er det at betegnelsen ble hengende ved den som en stivnet, skatteteknisk betegnelse. Etter 1645 blir Ola da også fort opp som bruker.

I) Ola var født ca. 1604. Han dreiv garden til 1686 ifølge skattelistene, men han har helst gitt opp gardsbruket noen år før. Han var sikkert gift med Kirsti Lønshval, som i 1672 var vitne i saka mellom Bøler og Kråkerud. Hun var født ca. 1608. Bygsla ble tatt over av II) Per Gunnerson fra Sogn i Aker, f ca. 1623, br. til 1700, da han døde, gift med Dorte Knutsd., d 1691, søster til Borger Lahaug i Skedsmo. Barn: Gunner, f ca. 1683, Per, f ca. 1686, Kristen, f ca. 1688. Per Gunnerson kom 19 år gl. som tjenestegutt til

Skyset, var seinere 7 år på Rud og 12 år i byen, men fra 1663 hadde han vært her i bygda. Han var lagrettesmann flere ganger.

Våren 1696 stevnte Maren Solgaard salig Peder Hansen Lethes i Kristiania Per for gjeld etter følgende regning:

29/3 1695	gjort regnskap med Per Lønshval for kjørsel i 1694 og 1695, 5½ dlr. og ble skyldig	1 dlr.	2 ort	
4/5 1695	1 skjepe malt			22 sk.
4/6 1695	16 mrkr. flesk à 4 sk., 1 bpd. sild 1 ort			
	8 sk., ⅔ skjepe spansk salt	1 »	1 »	8 »
	2 skjepper rug 2 ort, 3 skjepper bygg			
	3 ort, ½ pund sild	1 »	1 »	16 »
16/6 1695	1 pund feit sild		1 »	8 »
12/7 1695	2 skjepper rug 1 ort 18 sk., 1⅓ skjepe spansk salt		3 »	2 »
	½ pund tørrfisk			16 »
6/8 1695	3 skjepper bygg		3 »	9 »
		6 dlr.	2 ort	9 sk.

Ved skiftet etter Dorte Knutsd. i 1691 balanserte inntekt og utgifter med 34 dlr. 20 sk. Husdyr: 1 hest (6 dlr.), 2 kuer á 3 dlr. (ei droplet bjelleku og ei hvit ku med røde kjaker), 3 sauer á 2 ort. Den øvrige formuen var harv og plog, slipestein, bakstetakke, jerngryte, ause, skorde, kiste, to skjørt og ei trøye. Kornet ble etter tienden regnet til 9 tn. havre (á 3 ort), 1¼ tn. blandkorn og 2¼ tn. rug (á 5 ort). Mer eide ikke folka på Lønshval. Av gjeld kan vi ta med landskyld til presten (1 dlr. 1 ort 8 sk.), skifteomkostninger 2¼ dlr., skriverpenger 6 sk. og gravferda 3 dlr. Per giftet seg straks etter med Kari Matsd., men døde sjøl alt i året 1700. Nå var den økonomiske stillingen litt bedre, og Per etterlot seg jordisk gods som ble vurdert til 42¼ dlr. Gjelda var 12 dlr. mindre. Han hadde tre hester, to gamle og en unghest, fire kuer (á 3 dlr.), to ungdyr, to kalver, videre tre sauer, en vær og fire geiter. Enka fikk beholde den kista med klær som hun hadde hatt med seg, uten at den ble taksert. Per hadde sådd ⅔ skjepe rug i en bråta oppe i skogen, kornet ble sammen med det arbeidet han hadde gjort der, vurdert til 2 ort.

28. mai 1700 gav presten bygselbrev til den nye brukeren, III) *Jon Dagfinsen*, som dreiv garden til han døde i 1735. Han var g m Anne Halvorsd. fra Ramstad, d 1728. Barn: Gonor, f 1715, var hos søskenbarnet sitt, Ola Hansen på Romsås i Aker i 1736. Jon gav ½ sk. i dagskatt 1712 og 1¼ dlr. i krigsskatt fire år etter. Ved skiftet etter Anne i 1728 ble boet gjort opp

med vel 70 dlr. i formue. Jon giftet seg igjen med Marte Kristoffersd. Barn: Kari, f ca. 1731. Ved juletider 1735 ble bygselbrev utstedt til IV) *Gudbrand Kristoffersen*, br. av hele garden til 1755, seinere en del år av halve, g 1736 m Mari Mikkelsd. fra Haukerud under Kulrud i Gjerdrum.

Våren 1755 opprettet Gudbrand kontrakt med en Erik Olsen om «Lønshvals felles bruk uten noen separasjon eller deling på åker eller eng, så at ingen av oss skal ha noe stykke åker eller eng til separat bruk». De ble videre enige om at de hver skulle legge til en halvpart til de nødvendige utgiftene på gardsbruket og «ta likeså hver en halvdel av all inntekt og fortjeneste». For at det ikke skulle oppstå uenighet, solgte Gudbrand halvparten av alt han eide, husdyr, sengeklær, gardsredskap «og alt hva rørligt og brukbart er, og det som boet heretter blir forbedret», til Erik Olsen for 45 dlr. Erik og kona forpliktet seg på sin side til å la den andre og kona hans «råde og dirigere alle gjerninger i og utafor huset og la våre eiende effekter være uatskilt til felles bruk og nytte». De skulle også utføre «all gardens gjerning uten å bemøye» Gudbrand og kona hans med mer arbeid enn de sjøl godvillig ville utføre. Ikke noe kunne selges uten begge parters samtykke. Den som levde lengst av Gudbrand og kona hans, skulle ta føderåd på garden. Det ble Gudbrand, og hele garden ble tatt over av

V) *Erik Olsen* fra Glømmi, men visstnok født i Sundtveita i Skedsmo 1726, br. til han døde i 1784, g 1755 m Dorte Davidsd. fra Lønshval ca. 1729–1818. (De var helst tjenestefolk på Glømmi og Lønshval i 1755.) Barn: Ola (se VI b), David (se VI), Gudbrand, f ca. 1763. Ved skiftet etter Erik ble boet gjort opp med 68½ dlr. i formue, og gjeld var det ikke. Enka tok på seg å betale gravferda uten å få utlegg i boet for det. Nest eldste sønnen tok over halve garden straks og seinere den andre halvparten: VI) *David Eriksen*, f ca. 1755, br. til 1834, da han døde, g m Mari Kristoffersd. fra Nesgutu ca. 1760–1840. Barn: Erik, br. av Bøler, Kristoffer (se VII), Lars, br. av Nitberg i Skedsmo, Helene, f ca. 1788, g 1832 m Lars Eriksen på Olstad i Gjerdrum, Mari, f ca. 1797, g 1829 m Amund Olsen fra Vestby i Gjerdrum, seinere på Foss i Holter.

David fikk i 1785 30 dlr. i arv med kona fra Nesgutu. Larsarven hans var ikke mer enn en tredjedel av det, men David var dyktig og forvaltet sitt pund så han døde som en holden mann og kunne gi alle barna stor medgift. Han kjøpte skog av Solberg i Skedsmo og dreiv garden godt opp. I 1791 hette det at han levde av garden og behøvde ikke å kjøpe korn. Husdyrholdet økte stadig utover 1700-tallet. Da Anne Halvorsd. døde i 1728, ble det skiftet 2 hester (10 og

8 dlr.), 2 kuer á 4 dlr., 2 ungdyr, 5 sauer, 5 geiter, 1 bukk og en gris. På skiftet i 1735 ble det vurdert 2 hester (3 og 6 dlr.), 2 kuer (á 3 dlr.), 2 ungdyr, 6 sauer og 1 gris. I 1784 var det 2 hester (á 8 dlr.), 4 kuer (á 5 dlr.), 2 ungdyr og 4 sauer. Etter en oppgave fra 1791 var det 2 hester, 8 kuer og 10 sauer på garden. I 1789 slapp Erik å betale formuesskatt fordi han hadde vært soldat og kommandert til Sverige «forleden høst», men mora og den eldste broren gav 72 skilling, og det vil si at de gav opp ei formue på til sammen 150 dlr. til beskatning. I 1809 opplyste David at han hadde 300 dlr. i «rene Indkomster», som det hette. I 1816 ble han ilagt 25 rbdlr. i skatt, det samme som Torger Nordre Holm. David hadde eldste bror sin boende hos seg, og han måtte ut med 5 rbdlr. Denne broren fikk bruke litt av garden, så vi kan sette ham opp som bruker nr.

VI b) *Ola Eriksen*, f ca. 1754, d 1818, g m Kari Gudbrandsd., f ca. 1763, d 1843. Barn: Erik, f ca. 1796, Marte Karine, f ca. 1811. Ola etterlot seg om lag 70 dlr. til deling mellom arvingene. Da han døde, fortsatte David å bruke hele garden. Ved skiftet etter ham i 1835 var gjelda bare 18 dlr. til kjøpmann Brede i Kristiania. Barna hadde alle fått store heimgaver, Erik 1100 dlr. i 1812 (men det var i krigsmynt) og dessuten laken, dyne, hodeputer, to kuer, to sauer, seks spiseskjeer i sølv og en sølvdåse, Kristoffer 180 dlr. «i god mynt» og stort sett det samme som broren i løsøre, men seks teskjeer istedet for sølvdåsen. Lars hadde fått akkurat det samme som Kristoffer, Helene 115 dlr. og et sengested, to dyner, to hodeputer, to lærretslaken og to kuer, Mari 200 dlr. i penger og et sengested osv. som søstera. Nest eldste sønn, VII) *Kristoffer Davidsen*, hadde egentlig brukt garden ei tid, men han døde året før faren. Kristoffer ble g 1818 m Ingeborg Maria Jensd. fra Skedsmo, d 1833, 30 år gl. Barn: Jens, f ca. 1818, reiste til Kristiania, Dortha, f ca. 1820, Elen, f 1822, g 1848 m Knut Kristiansen fra Fet, br. av Glømmi (Elen seinere på Skyset), Per, f 1824, reiste til Amerika, Ole, f ca. 1826, br. av Smedstua i Gjerdrum, Kristian, f ca. 1829, flyttet til Kristiania, Engebret 1833–34. Ved skiftet etter Ingeborg i 1833 eide boet to hester (15 og 10 dlr.), fire kuer á 12 dlr., fire sauer og en gris, av sølv seks teskjeer, ei punsjeause og fire spiseskjeer. Gjelda var bare 20 dlr., avgifta av garden for året 1833, men boet hadde nesten 205 dlr. til gode av Lars Davidsen. Det ser ut til at Kristoffer i lengden ikke klarte å bære tapet av den unge kona si. Året etter at hun var død, hengte han seg og ble bare 43 år gammel. Mor hans stod visst for garden drifta noen år, men i 1838 kom den yngste sønnen heim fra Nitberg og tok over halve garden og tre år etter hele: VIII) *Lars Davidsen* 1793–1843, g 1818 m Maren Nilsd., enke på Vestre Nitberg i Skedsmo 1787–1859. Barn: Jens Christian (se IX), Anne Kristine, f ca. 1824, g m Hans Jensen Løkenflaen i Skedsmo, Olaus, f ca. 1824, g 1855 m Oleane Kristofferad fra Ramstadhagan og br. av Bärli i Lørenskog, Karine, g 1856 m enkemann

Andreas Kristoffersen på Ås i Nittedal, Lovise, f ca. 1829, g 1849 m Jens Hansen fra Gjerdrum, husmann på Holmseiet i Skedsmo. IX) Eldste sønn tok over Lønshval: *Jens Christian Larsen* død 1877, g 1844 m Gunhild Larsd. fra Moldstad under Dal, f 1879. Barn: Realdine, f 1846, Maren Lovise, f 1852, Karl Ludvig, f 1855, Karoline Gustava, f 1858, g 1888 m Martin Olsen Granum i Kristiania, Otto Martinus, f 1860, Jens Christian, f 1863.

Våren 1842 holdt soknepresten åbutakst over garden. Stuebygningen inneholdt bare kjøkken og stue, men var i forsvarlig stand. På nordsida var tilbygd en liten bygning med et værelse og gang under ett tak med det øvrige. Tilbygget hadde far til Lars satt opp med tømmer fra egen skog (under Solberg i Skedsmo). Et bryggerhus (eller kjellerbu) bestod av to rom. Lars ville flytte det «lenger hen på garden over en der værende kjeller som han hadde innrettet». Fjøsene trengte nytt golv, båsene måtte repareres og spontaket omlegges. Stall med løe og høyrom var nesten nytt, saue- og grisehuset helt nytt. Loa bestod av treskelåve med et rom på hver side og var i forsvarlig stand – unntatt spontaket. Stolpebua var åbufri. Da skigarden trengte reparasjoner for 20 dlr., ble åbufallet i alt på 33 dlr. Året etter døde Lars, og av rom i bygningen blir da nevnt i skiftet: dagligstua, kjøkkenet og nystua. Husdyr: 3 hester (11, 12, 12 år – 16, 15 og 14 dlr.), 6 kuer (de fleste til 8–9 dlr.), 4 ungdyr, 4 sauer med lam, 5 uten lam, 1 vær, 3 griser. Boet eide Vestre Nitberg, men stesommen til Lars, Søren Sørensen, hadde 130 dlr. til gode, og en pantobligasjon på 124 dlr. hvilte dessuten på Nitberg. Hele garden ble i 1857 solgt av Kirkedepartementet til X) *Steffen Pedersen Strøm* på Ris i Skedsmo, som sikkert straks solgte det seinere bnr. 4 (skog) til statsråd Bloch og bnr. 5 til den forrige brukeren av garden, men skylddeling ble først holdt to år etter. I 1860 ble Enga (bnr. 2) solgt fra. Garden var dermed delt i tre bruk. Den forrige brukeren fortsatte å bo i de husa han hadde fra før, så derfor er ikke bnr. 1, men

LØNSHVAL, gnr. 27, bnr. 5,

det egentlige hovedboet. Det ligger også midt på det åpne jordet der garden er avmerket på kartet fra 1818. 1) *Jens Christian Larsen Nitteberg*, som han ble kalt, gav 2150 dlr. for denne parten i 1859. Januar 1866 holdt han branntakst over husa. Tegltekt hovedbygning med grunnflate 28 × 12 alen inneholdt kjøkken og to stuer, taked 300 dlr. Stolpebua var 9½ × 7 alen, stalloa med stall, treke

Lønshval, bnr. 5, til høyre og bnr. 3 til venstre. (Foto 1965: B. Kirkeby.)

låve og to høyrom 23×11 alen, fjøset 12×10 alen og saue- og grisehuset 7×6 alen. Alle husa var av tømmer, stalløa spontekt, de andre uthusa hontekte. Samlet hustakst ble 600 dlr.

Jens døde alt 1877, og enka satt med garden til hun i 1902 solgte den for 16000 kroner til yngste sønn, 2) *Jens Lønsvold*, som i 1928 kjøpte Solvang (Jonstua) under Dal og flyttet dit. Garden her solgte han for 40000 kroner til 3) *Ditlef Fyhri* fra Fyri i Nes, f 1900, g m Gunhilde Johanne Gausen fra Hof i Vestfold, f 1887, br. til 1941. Fyhri braut opp 25–30 mål nord på eiendommen. Han solgte til 4) *David Magnus Amundsen* fra Lofoten 1893–1962, g m Borghild Emilie Dahl, f 1893 på Østigarn Dal, br. fra 1941. Barn: Richard, f 1936, g m Åse Sande fra Oslo, f 1940 (barn: Lise Vibeke, f 1963). Lønshvalbakken (ca. 80 mål dyrket + skog) ble kjøpt til like etter krigen. Nytt fjøs ble bygd i 1955 og ny låve to år etter. Garden ble i 1963 solgt til 5) *Arne Hegna* fra Drangedal, f 1927, g m Else Jørgensen fra Dronninglund i Danmark, f 1928. Barn: Stein, f 1953, Birgitte, f 1956, Inger, f 1961.

Garden er på 186 mål dyrket. Skogen er vel 400 mål. Driftsbygning ble satt opp i 1957. Hovedbygningen blir helt ombygget i 1965.

LØNSHVAL, gnr. 27, bnr. 3

1) *Peder Steffensen Strøm* fra Ris i Skedsmo (f i Fet) «tilflyttet en Part af Gaarden Lønsvold», som det hette i 1862. I januar 1866 holdt han branntakst. Stuebygningen med grunnflate 16×10 alen hadde bordtak og inneholdt kjøkken, stue og kammers. Takst 75 dlr. Løa av bindingsverk, $23\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$ alen, hadde treskelåve, to høyrom, stall og fjøs og ble taksert til 180 dlr. Småfehuset var av tømmer og bordtekt. Samlet hustakst 270 dlr.

Peder Strøm var født 1827, g m Karen Knutsd. fra Kvarberg i Ringsaker, f 1830. Barn: Katrine (se 2), Mina, f 1855, Sofie, f 1859, Polla, f 1861, alle født i Ringsaker, Christian, f 1864, Mathea, f og d 1867, Mathea, f 1869. Far til Peder, Steffen Strøm, gav 7045 dlr. for hele garden i 1857, men alt to år etter hadde han solgt fra to parter for til sammen 4050 dlr. Enga solgte han fra i 1860, og knapt halvparten av det som var igjen (jordvegen og noe skog), overlot han i 1862 for 500 dlr. til sønnen Peder, som altså ble bruker av eiendommen her. Resten, som var bare skog, solgte Steffen i 1866 for 1013 dlr. 113 sk. til skogeier C. A. Haneborg.

Bnr. 3 solgte Peder Strøm i 1884 for 5600 kroner til svigersønnen, 2) *Emil Julius Johansen Gloslie* 1843–98, g m Katrine Strøm her fra garden 1854–1939. Barn: Johan (se 3), Otto, Karoline, Mathilde, f 1897. Julius Gloslie hadde ei tid begge gardene, men solgte så Glosli. Han bygde visstnok på hovedbygningen som står nå, i 1890-åra. Eldste sønn fikk skjøte i 1898 for 3750 kroner. 3) *Johan Gloslie*, død 1903, og mora dreiv garden ved hjelp fra barna. Nytt fjøs ble satt opp 1910, stabbur omkring 1920, låve, stall og vedskjul i 1924 og hønsehus ca. 1935. De tre barna tok over, men 4) *Otto Lønsvold* døde i 1952, og heimelen har nå gått over til søstrene 5) *Karoline Lønsvold* og *Mathilde Gloslie*.

LØNSHVALENGA (BAKKEN)

Trolig var det denne parten 1) sagmester *Hans Larsen* fikk kontrakt på for et år i 1859 mot 10 dlr. i avgift og arbeidsplikt. Hans var g m Karen Larsd. Barn født her: Lars Gunerius, f 1859. I 1860 solgte eieren, Steffen Strøm, parten til 2) *Peder Olsen Bakken*, f 1835, g m Grete Axelsd. fra Flekkefjord, f 1831. Barn: Ole Arnt, f 1859, Anne Maline, f 1862, Jens 1864–67, Axel, f 1867, Jensine, f 1873.

Peder hadde før bodd i Bakken under Østre Dal og var sagmester og oppsynsmann hos Young. Han flyttet hit først ca. 1863 og satte helst opp husa i de to tre åra som da hadde gått siden han kjøpte eiendommen. Han hadde med seg far sin, Ole Jensen (1802–76), og mora, Marte Johannsd., som døde i 1874. Peder solgte i 1860-åra bruket til 3) *Carl Martin Jacobsen*, som i 1878 holdt hypotektakst over eiendommen. Den var på om lag 70